

THE ACADEMY OF MANAGEMENT
AND ADMINISTRATION IN OPOLE

PERSON, FAMILY, AND SOCIETY:
INTERDISCIPLINARY APPROACH
TO THE HARMONIZATION OF INTERESTS

Edited by Olga Bilychenko
Marian Duczmal
Iryna Ostopolets

Monograph

Opole 2016

Person, Family, and Society: Interdisciplinary Approach to the Harmonization of Interests. Monograph. Opole: The Academy of Management Administration in Opole, 2016; ISBN 978 - 83 - 62684 SQ
 (per); pp.380, illustrations, bibls.

Reviewers

prof, dr hab. Marian Ciepaj

prof, dr hab. Lidia Sobolak

dr Oleksandr Nestorenko

Editorial Board

Olga Bilychenko

Marian Duczmal (Chairman)

Józef Kaczmarek

Franciszek Antoni Marek

Iryna Ostopolets

Tadeusz Pokusa

Witold Potwora

Stawomir Śliwa

The authors bear full responsible for the text, quotations and illustrations.

Publishing House:

Centrum Innowacji i Transferu Technologii oraz Rozwoju Kultury Fizycznej Spółka z o.o.

Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Opolu

45-085 Polska, Opole, ul. Niedziałkowskiego 18

tel. 77 402-19-00/01

300 copies

ISBN 978-83-62683-89-5

©Authors of articles, 2016

© Publishing House Centrum Innowacji i

Transferu Technologii oraz Rozwoju

Kultury Fizycznej Spółka z o.o.

^ 5 7 2 0 1 6

TABLE OF CONTENTS

Introduction	6
Part 1. Shaping and development of personality, family and society: philosophical aspect	8
1.1. Conceptualization of the relationship of beauty and goodness in ancient Greek philosophy as a path to harmonization of the person	8
1.2. Political culture as a factor of the formation of individual and society	14
1.3. The problem of professional ethics in the aspect of communicative philosophy	29
1.4. Peculiarities of confidence in adolescence	36
1.5. "Homo Informaticus": features of existence of "man informative" in kiberreality	42
1.6. Search genesis of aesthetic values in a critical ontology N. Hartmana	48
1.7. The research of representation of the social and political crisis in the public consciousness of citizens of Ukraine	54
Part 2. Philological studies: the potential of harmonize the interests of individual and society	65
2.1. Integration of publication of fiction to the system of spiritual revival in terms of harmonization of environmental	65
2.2. New traits in the world-view of peasants in M. Kotsyubyn'sky novel "Fata morgana"	72
2.3. The person as part of society in works of the Ukrainian writers emigrants	78
2.4. Problems of studying the lyrics of L. Talalay in the depiction of intertextual connection	85
2.5. The problems of science of terminology in the context of modern social development	91
2.6. The issues of harmonization of personal and social in the H. Vdovychenko's novel "Mariupol process"	96
2.7. On the question of the study of biblical symboles with onym component in Ukrainian linguoculture	102
2.8. The impact of social factors on the development and functioning of Ukrainian terminology	107
2.9. Potential of dialect texts of Donechchyna in the interests harmonization of an individual and society	112
2.10. Psychological analysis of interpersonality relations of postwar day in the novel by B. Antonenko-Davidovich "Behind the screen"	117
2.11. The symbolic configuration of historical and cultural zones of Donbas	123
2.12. Citizen position in Oleksa Tykhyj's journalistic works	129

Part 3. Modern technologies and strategies of individual's development in the education system	135
3.1. The role of computer technology and multimedia in education	135
3.2. Environmental education for the elementary school students in the national system of environmental education in Japan	145
3.3. Variable forms of teaching natural science as a form of ecological skills of primary school children	149
3.4. Professional orientation of senior pupils for their pedagogical activity in the future at comprehensive establishments	155
3.5. Leadership in the community of the United States of America	162
3.6. The test evaluation knowledge of students of economic specialties based on distance learning platform Moodle	168
3.7. Professionally-oriented technology development of economic-mathematical competence of future Bachelors in Management	174
3.8. Model of technology of preparing the managers for the innovative professional activities at technical higher education institutions	180
3.9. Manipulative means of communication in the pedagogical process	186
3.10. Psychological features of the valuable attitude of the teacher to individual student	193
3.11. The impact of computerization on the cognitive development of children	199
3.12. Technologies of developing professional mathematical competence of Bachelor of economics	206
Part 4. The role of economy and management in enhancing the quality of life and in harmonization of individual's and society's interests	213
4.1. Functioning of e-government in Poland	213
4.2. Ethical aspects of management — ethics of business and cooperation of the people	226
4.3. Role of economy and management in formation of modern strategy and technologies of development of an education system	233
4.4. Harmonisation of the individual and society as a basis for raising national security and quality of life	239
4.5. Innovative reserves of increase in cash flow from investing activity of enterprises of brewing industry in Ukraine	246
4.6. Economic development of agricultural enterprises: technical support	253
4.7. General aspects of development of mechanism of financial firmness of enterprises	259
4.8. The effects of pricing on quality of life and harmonization of interests of man and society	265
4.9. Population employment as a constituent of living standards and life quality in Ukraine	271

3.5. Лідерство в місцевих громадах Сполучених Штатів Америки

Лідерство в громадській діяльності широко використовується д особливого та унікального феномену в суспільному житті Сполуч Америки. Лідерство в місцевих громадах в якості локально вибраної значний вплив на здійснення соціальної політики та вирішенні проблем, прийняття рішень в таких громадах мають унікальну роль в населених пунктах, де місцева громада є головним вю законотворчим органом. У цьому значенні виконують помітну роль громад, приділяючи особливу увагу на залучення партнерів та послуги місцевих жителів, що здійснюють вплив на формування місцевої порядку і високу якість місцевих послуг, залучення г створення бачення місцевості, де вони проживають.

Проте в США місцева влада по різному використовує ресурс : місцевих громадах. Тим не менш, у даний час із посиленням вплив громад на місцеву владу їх роль розглядається як фундаментальна, • дослідників місцевих громад питання про те, що при посил громадських лідерів насправді означає для місцевого самовряд; практиці, а також для розвитку його ролі в майбутньому.

Тому можемо зазначити, що роль лідера в місцевих громадах значний вплив на здійснення місцевими органами влади своєї діял: забезпечення благополуччя жителів місцевої громади, на активі організації діяльності громади загалом.

Проблемі лідерства в місцевих громадах присвячені праці (A. Randle), В. Хеттера (W. Hatter), які в своїй праці «Робимо лідерство реальним» (Making Community Leadership Real) описують причини нео вивчення феномену лідерів місцевих громад, з'ясовують, що необх ефективного лідерства в сучасному суспільстві.

В своїй праці «Фонд місцевої громади в ролі лідера громади» (The Community Foundation as a Community Leader) Д. Рейнольдс (D. I досліджено потенціал лідерства в місцевих громадах, наведені Е ефективної роботи лідерів місцевих громад задля життєдіяльності ме громад на території Сполучених Штатів Америки.

Також проблемі ролі лідера в місцевих громадах присвячена американських дослідників таких як Дж. Ліанг (Ja G. Liang), Л. (L. R. Sandmann) «Лідерство для включення громади» (Leadership for Coi Engagement), де авторки проводять дослідження уявлень опитаних студей особу лідера в громаді, його віку, статі, якими рисами він має бути наділе)

ефективної діяльності місцевої громади.

Мета дослідження полягає у визначенні ролі лідера в місцевих громадах США, характеристиці його особи, а також у значенні лідера місцевої громади в процесі участі громади в суспільному житті.

Важливою складовою організації та активізації громади є розвиток участі її членів у плануванні та впровадженні змін. На думку О. Безпалько, участь - це активне залучення розуму, серця та енергії людей у процес їх власного зцілення та розвитку. Багато місцевих громад у Сполучених Штатах Америки занепокоєні тим, що соціальні та економічні проблеми загострюються, незважаючи на інтенсивність урядових програм, націлених на вирішення конкретних проблем. Ці проблеми стосуються таких питань, як безробіття, соціальне сирітство, злочинність неповнолітніх, погіршення доступу до якісних медичних послуг, наркоманія та інші залежності, насильство над жінками і дітьми, погіршення стану довкілля, а також розбрат суспільства та етнічних, релігійних та ідеологічних підставах та багато інших соціальних проблем.

Також в громадах США підвищується усвідомлення того, що професійні працівники, незважаючи на їх наміри, не можуть розв'язати всю низку даних проблем самостійно. Збалансовані рішення вимагають активної участі пересічних громадян, бізнесових структур, формальних та неформальних громадських організацій, благодійних фондів, лідерів громадської думки в багатьох сферах життя. Крім того, стає зрозумілим, що не стільки потрібні хороші програми, як сталі і креативні особисті взаємини та поновлені, життєздатні соціальні мережі. Створення та відновлення таких взаємин і соціальних мереж є завданням, для виконання якого мають долучитись усі сектори суспільства. Відповідно до міжнародних стандартів, у понятті «участь» передбачено, що «за певною особою визначають потенційну здатність мати особисті погляди та приймати рішення стосовно питань, які мають значення для життя, і що вона має змогу це робити як член певної групи. Участь також означає, що особа усвідомлює цю можливість, має доступ до засобів, необхідних для її використання [1, с. 69].

Існують різні думки американських вчених щодо ролі місцевих життєдіяльності жителів, та залишаються питання щодо мотивів, ідей, що об'єднують членів громади. Члени місцевих громад аналізують власні потреби, підвищують рівень поінформованості про них у громаді та модернізують програми, спрямовані на їх вирішення, формування громадських лідерів, посилення інститутів громадського суспільства.

В процесі участі місцевих громад у вирішенні проблем і потреб, які постають перед ними, Ш. Арнштейн (S. Arnstein) виділяє функціональну участь людей. Вона має на меті участь у формуванні груп, в яких обговорюються, аналізуються та приймаються певні рішення щодо необхідних змін. В даному

випадку громадяни усвідомлюють свою роль і відповідальність за зміни в громаді, активно залучають інших членів громади до участі у впровадженні визначених заходів і контролюють процес запланованих змін [6]. Саме за даної моделі участі в громадськості в прийнятті рішень надзвичайно актуальною стає роль лідера в роботі в місцевій громаді. Оскільки роль лідера є настільки важлива, постає питання щодо його характеристики як члена громади.

В американській теорії роботи в громаді лідерство в місцевій громаді є загальним процесом впливу особи або за участю кількох осіб, де керівництво відбувається в результаті взаємодії різних осіб, які поділяють колективну ідентичність, а також проведення експертиз в місцевих громадах та органах місцевого самоврядування. На думку, американської дослідниці проблем громади Д. Рейнольдс, лідер місцевої громади — це окрема особа чи організація, яка визначає проблему, володіє загальним баченням бажаного результату та керує процесом, який охоплює широкий спектр суспільних інтересів.

З одного боку, для ефективної діяльності, передбачається, що лідери місцевих громад повинні здобути свій авторитет, і, таким чином використовувати його разом з мешканцями громади, щоб впливати на ефективне надання послуг і виконання роботи місцевої влади. Тим не менш, з метою впливу на місцеві громади вони мають відповідати високим вимогам до лідерів громади. Якщо особа володіє такою якістю та може керувати процесом вирішення проблем громади - вона може вважатися лідером місцевої громади, зазначають А. Рендел та В. Хеттер [2]. Така особа, що керує процесом вирішення соціальних проблем в місцевих громадах, має бути досвідченою та користуватись повагою оточуючих, вона повинна мати певний статус в громаді, зазначає Д. Рейнольдс [8].

Звичайно, що роль лідера на себе може взяти особа лише при значній довірі членів громади. Також лідеру місцевої громади потрібно враховувати можливі конфлікти та різноманітні інтереси, можливість виникнення інтриг та конкуренції в грандодавчій діяльності. Так, лідерство в місцевих громадах обумовлює, що лідер усвідомлює та передбачає напрямки розвитку спільноти, а також передбачає бажаний розвиток соціального становища громади. Перед тим, як примати рішення лідер громади, має розуміти ступінь зацікавленості членів спільноти, а також усвідомлювати як власний так і громадський рівень знань та досвіду яким вони володіють, для того щоб прийняті рішення були правомірними та зваженими.

Роль лідера, прийнята за власної ініціативи чи на запит громади вимагає від особи затрат як особистого часу так і фінансових ресурсів та енергії, які могли б бути приділені на власний розвиток та діяльність. Разом з тим, якщо лідер місцевої громади в достатньо професійний та володіє адекватними ресурсами та часом, все це може бути компенсованим за рахунок якісно виконаної роботи по організації та активізації діяльності місцевої громади.

Кожний лідер місцевої громади в США має мати певний набір характеристик, який якісно вирізняє його від загалу громади в якій він проживає. Так, М. Акснер (М. Ахпер) виділяє такі основні якості лідера громади:

1. Єдність з громадою: довіряти вам, люди повинні знати, що ви говорите, в що ви вірите, і діяти відповідно. Якщо люди довіряють вам, вони можуть слідувати за вами на край землі.

2. Сміливість: Це нормально, щоб побоюватись нового, але хтось повинен піти боротися за права спільноти в якій проживаєте. Лідерство означає, що потрібно показати іншим шлях через темний, страшний, ліс. Іти вперед і говорити правду - навіть якщо це не популярно.

3. Відповідальність: Лідер повинен дотримуватися інтересів громади в хороші та погані часи. Прихильність буде служити в якості моделі для інших членів громади.

4. Альтруїзм: Люди сліdkують за вчинками лідера громади, якщо вони знають, що ви дбаєте про них і про інших. Чим більша здатність лідера піклуватися про всіх членів громади, тим більше впевненості у них буде в їхньому лідері.

5. Творчість і гнучкість: Кожна ситуація вимагає різноманітних вирішень та креативного бачення подолання проблем, що виникають в громаді. Лідер має бути готовим до змін та мати нові рішення поставлених задач [5].

Досліджуючи роль лідера громади в місцевих громадах США вчені Університету Вейк Форест (Wake Forest University) наголошують, що лідер місцевої громади має мати такі характеристики:

1. Самосвідомість. Лідер місцевої громади має усвідомлювати свої сильні та слабкі сторони для ефективної діяльності на благо громади; реально оцінювати свої можливості перед початком роботи; будувати роботу в громаді розраховуючи на власні сили, та вчасно звертатись по допомогу до інших членів громади; досягати у кожній справі найкращих результатів та в будь-якій справі прагнути до найліпшого вирішення проблем та ситуацій.

2. Здатність до навчання та пристосування до змін. Лідер місцевої громади завжди обирає шлях відкритості до думок та поглядів членів громади; вивчає та змінює курс діяльності, якщо це необхідно для розвитку громади; члени спільноти можуть бути ефективним ресурсом в роботі з громадою.

3. Емпатія. Лідер громади, якому притаманна емпатія володіє більш широким баченням проблем спільноти; уявляє та оцінює важливість кожного члена місцевої громади.

4. Чесність. Лідер місцевої громади має бути чесним перед усіма членами громади, в своїх діях та планах; створювати атмосферу чесності для дискусій з членами громади; якщо лідер громади буде нечесним зі своєю громадою, тоді це

може призвести до погіршення атмосфери в громаді, та результативність роботи громади буде мінімальною.

5. Відданість. Лідер місцевої громади завжди має прагнути до найшвидшого та якісного вирішення проблем та потреб громадськості; маючи за мету досягнення поставленої цілі, лідер громади має розуміти, що досягнувши її цей результат буде спільним для нього та всієї громади загалом.

6. Надання послуг. Лідер громади прагне до фандрайзингу та до залучення коштів на розвиток власної громади; вирішує першочергово основні проблеми мало захищених верств населення.

7. Комунікативні навички. Лідер місцевої громади має володіти основними комунікативними навичками такими як: активне слухання, медіація, вміння доводити власну думку та робити висновки; оскільки робота лідера громади пов'язана із взаємодією з іншими людьми, лідер громади має вміти співпрацювати та спілкуватися з різними типами людей; лідер громади завжди має вміти пояснити необхідність спільної роботи в громаді чи то дитині, ЧП волонтеру, чи грантодавцю.

8. Думати, випереджаючи події. Справжній лідер місцевої громади завжди планує діяльність громади на майбутнє; вчиться думати інноваційно та креативно; завжди пам'ятати, що рішення прийняті зараз безпосередньо впливають на розвиток майбутніх поколінь.

9. Кмітливість. Лідер громади має бути не лише розумним, а бути розвиненим емоційно, соціально та інтелектуально.

10. Бути вмотивованим. Справжній лідер місцевої громади вміє мотивувати людей в своїй громаді, та вести їх за собою; лідер громади має надихати членів своєї громади на спільні дії для створення умов для життєдіяльності спільноти [7].

На нашу думку, дана характеристика, яка включає в себе як знання, вміння та навички лідера є показником уявлень американців про лідера місцевих громад.

Всі лідери громад потребують підтримки з боку інших членів громади, щоб допомогти їм в розвитку та становленні спільноти. Крім того, лідери іноді відчувають себе ізольованими у своїй роботі; вони потрібні жителям громади щоб вирішувати їх нагальні проблеми, також лідер має прислухатися до ідей інших, та діяти лише в інтересах громади, а не своїх власних.

Лідер місцевої громади має розвивати відносини з людьми, для обміну результатами успішного керівництва, та навпаки проблемами та невдачами. Також лідер громади може залучати до своєї роботи активних членів громади для обробки інформації, даних про членів громади, проектування та створення проектів, програм та акцій в рамках місцевої громади.

Також ефективним в діяльності лідерів місцевих громад є залучення членів громади до підготовки та створення петицій, листівок, запитів, заяв до органів

місцевої влади, саме кооперація спільних дій на благо громади є вдалим стимулом до активізації роботи громади. Цей процес може бути неформальним і неструктурованим. Проте, іноді структурованість команди лідерства громади може бути корисним. Так, досліджуючи основні ролі лідера в місцевих громадах США, а саме розподілення лідерських повноважень, американські дослідники Дж. Ліанг та Л. Сандман визначають основні характеристики розподілу лідерських позицій у діяльності громади.

1. В процесі діяльності розподіл лідерських повноважень має бути побудований на соціальній взаємодії.

2. В нових виникаючих джерелах лідерства мають бути наділені повноваженнями ті особи, що є компетентними в даній сфері, та можуть бути експертами щодо врегулювання проблеми що виникає.

3. В процесі експертизи мають залучатись ті люди, що зацікавлені в даному процесі, проте не перешкоджають та не намагаються вплинути на результат експертизи.

4. В процесі зв'язку з іншими громадами, мають бути залучені члени громади, що мають безпосередні контакти в даній громаді [4, с. 39].

В процесі організації, діяльності та активізації місцевих громад в США роль лідера є надзвичайно важливою, оскільки лідери громад сприяють просуванню громад до змін, сприяють формуванню їх власної ідентичності. Також можна стверджувати, що першочергова та важлива роль лідера в місцевій громаді дійсно сприяє розвитку благо чинності, заснованої на жертвах звичайних громадян та організацій. Також в Сполучених Штатах Америки була створена Національна Комісія з Лідерства в Громаді, що складається з 30 лідерів в сфері благочинності. Дана комісія розробляє принципи лідерства в громадах, застосування їх в роботі з організаціями та фондами [3].

Таким чином, ефективне лідерство в місцевих громадах в США є важливим чинником у місцевому соціальному розвитку. Лідерство в громаді ґрунтується на індивідуальному розвитку, а підсилює потенціал спільноти загалом. Такого ефекту можливо досягнути лише шляхом навчання, що озброює людей з інструментами і розуміння процесу прийняття рішень і дозволяє їхнім поглядам бути вираженими і включеними в майбутній розвиток і планування. Надбання нових навичок лідерами громади підвищує ефективність також у вирішенні питань, які зачіпають їх громади. Також зміцнити потенціал громади з метою визначення можливостей і врегулювання криз інноваційними способами.

Література

1. Технології активізації громади: метод, посіб. / Автори-упоряд.: О. В. Безпалько, Т. П. Авельцева, Н. І. Мацевко; За заг. Ред. О.В.Безпалько. - К.: Наук, світ, 2006. - 95 с.
2. *Anna Randle, Warren Hatter Making Community Leadership Real - New Local Government Network: London, 2005. - 22 p.*